

**Europees Comité
van de Regio's**

COTER-VI/028

125e zitting, 9-11 oktober 2017

ADVIES

Een Europese strategie betreffende ITS

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

- Vindt het wenselijk dat de EU een coördinerende rol speelt bij het ontwikkelen van een interoperabel systeem op het gebied van standaarden en regels op het gebied van vervoerscommunicatiesystemen en –technieken;
- Vraagt de Commissie om specifieke activiteiten vooral om, met hulp ook van lokale en regionale overheden, publiek draagvlak te verwerven, omdat dit nodig is voor het bereiken van de uiteindelijke doelen van geautomatiseerd emissiearm vervoer;
- Is van oordeel dat C-ITS, als bouwsteen voor geautomatiseerd vervoer, mobiliteit als service en deur tot deur vervoer, ook kan bijdragen aan sociale inclusie. Dat geldt voor de bereikbaarheid van banen en voor de mobiliteit van diegenen die moeilijk of niet van de huidige beschikbare vervoerssystemen gebruik kunnen maken, zoals ouderen en gehandicapten. Vooral in rurale regio's, waar ook het openbaar vervoer onder druk staat of al is verdwenen, kan C-ITS op den duur bijdragen aan verbetering van de vervoersmogelijkheden. Geautomatiseerd vervoer op maat kan in de dunner bevolkte regio's binnen bereik komen;
- Constateert dat interoperabiliteit niet alleen om maatregelen op ICT gebied vraagt, maar ook om aanpassingen in de fysieke infrastructuur en vraagt de Commissie om daarover tijdig informatie te geven aan lokale en regionale overheden. Investerings in lokale en regionale infrastructuur moeten zodanig plaatsvinden dat deze zullen voldoen aan de eisen van C-ITS. Voor de interoperabiliteit is meer uniformiteit daarbij een vereiste;
- Vraagt de Commissie om internationale samenwerking tussen lokale en regionale overheden in verschillende landen te stimuleren om lokale en regionale projecten, testen en experimenten zoveel mogelijk met elkaar te verbinden en kennis te delen.

Rapporteur

Bouke Arends (NL/PSE), wethouder van de gemeente Emmen

Referentiedocument

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een Europese strategie betreffende ITS, op weg naar coöperatieve, communicerende en geautomatiseerde voertuigen
COM(2016) 766 final

**Advies van het Europees Comité van de Regio's –
Een Europese strategie betreffende ITS**

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

INLEIDING

1. Verklaart dat de Europese strategie voor samenwerkende intelligente transportsystemen (C-ITS) een belangrijke stap is richting een strategie voor coöperatief, communicerend en geautomatiseerd rijden. Een geïntegreerde toepassing van C-ITS in verkeerssystemen in en tussen steden en regio's kan grote maatschappelijke voordelen bieden, zoals meer veiligheid, een schoner milieu, een betere bereikbaarheid, sociale inclusie en meer werkgelegenheid;
2. Vraagt naast de maatregelen die in communicatie genoemd worden, verdergaande maatregelen voor volledige benutting van de mogelijkheden van C-ITS en voor het bereiken van de verder gelegen doelen: emissiearm volledig geautomatiseerd multimodaal vervoer en mobiliteit als service en deur tot deur vervoer, vooral ook ter bevordering van sociale inclusie;
3. Onderkent dat op de weg naar de uiteindelijke doelen verschillende andere bouwstenen nodig zijn, die door de Commissie in verschillende werkpakketten deels parallel en deels volgtijdelijk worden ontwikkeld, zoals maatregelen voor emissiearm vervoer, en het bepalen van de noodzakelijke aanpassingen aan de fysieke infrastructuur;
4. Vindt het wenselijk dat de EU een coördinerende rol speelt bij het ontwikkelen van een interoperabel systeem op het gebied van standaarden en regels op het gebied van vervoerscommunicatiesystemen en –technieken;
5. Is van oordeel dat medewerking van lokale en regionale overheden bij het doorvoeren van iedere tussenstap op weg naar de uiteindelijke doelen onmisbaar is en dat de Commissie deze daarom actiever en breder moet betrekken;
6. Vraagt de Commissie om aan lokale en regionale overheden meer inzichtelijk te maken hoe de verschillende maatregelen van de EU met elkaar samenhangen en waar deze toe moeten leiden. Dat vergt een meer samenhangende en gerichte communicatie met lokale en regionale overheden over de verschillende nauw verbonden werkpakketten van de Commissie. Alleen dan kunnen lokale en regionale overheden de rol vervullen die nodig is om de doelen te bereiken en interoperabiliteit tussen verschillende regio's en steden mogelijk te maken;
7. Vraagt de Commissie om specifieke activiteiten vooral om, met hulp ook van lokale en regionale overheden, publiek draagvlak te verwerven, omdat dit nodig is voor het bereiken van de uiteindelijke doelen van geautomatiseerd emissiearm vervoer. Publiek draagvlak is niet alleen nodig om data die voor C-ITS nodig zijn te kunnen uitwisselen, maar vooral ook voor de acceptatie van geleidelijk meer geautomatiseerd vervoer. Daarbij moet de techniek ten dienste staan van de gebruikers;

EUROPESE ACTIVITEITEN OM DE IMPLEMENTATIE VAN COOPERATIEVE, VERBONDEN EN GEAUTOMATISEERDE MOBILITEIT MOGELIJK TE MAKEN

8. Constateert dat de meeste vervoer- en transportbewegingen over korte afstanden binnen regio's gaan. Uit berekeningen op basis van Eurostat-gegevens blijkt dat meer dan de helft van alle via de weg vervoerde goederen (uitgedrukt in tonnage) vervoerd worden over afstanden van minder dan 50 km en dat die afstand in driekwart van de gevallen minder dan de 150 km bedraagt. Voor personenvervoer zijn de vervoersbewegingen meestal nog veel korter;
9. Vraagt daarom ook om specifieke maatregelen voor, en financiering van C-ITS toepassingen buiten het Trans-European Transport Network;
10. Hecht eraan dat de Commissie (in het verlengde van de recente verschuiving van de focus van research binnen Horizon 2020 naar de integratie van transportmodaliteiten en de link naar automatisering) een specifieke aanpak doorvoert voor invoering van C-ITS in intermodale knooppunten van verkeer en vervoer. Deze moet aansluiten bij de aanpak in de corridors, om zo tot een geïntegreerd verkeerssysteem te komen;
11. Wijst erop dat deze knooppunten bij uitstek in urbane regio's en steden zijn gesitueerd en dat C-ITS en multimodaal vervoer daar de grootste bijdragen kunnen leveren aan het verminderen van negatieve gevolgen van verkeer en vervoer, zoals congestie, luchtverontreiniging, parkeeroverlast en verkeersonveiligheid. Fietsvervoer maakt ook deel uit van multimodaal vervoer en is ook bij uitstek lokaal en regionaal van karakter;
12. Constateert dat de Commissie tot nu toe veel aandacht besteedt aan wegvervoer per auto, maar dat ook bij het openbaar vervoer, de binnenvaart, luchtvaart en het spoor geautomatiseerde systemen aan de orde en in ontwikkeling zijn (zoals drones en de hyperloop);
13. Vraagt daarom om van meet af aan aansluiting en interoperabiliteit met openbaar vervoer en tussen de verschillende modaliteiten met gerichte maatregelen te bevorderen;
14. Constateert dat de Commissie terecht ook maatregelen voor kwetsbare verkeersdeelnemers wil nemen, maar dat dit dan ook meer aandacht vraagt voor lokale en regionale situaties;
15. Vraagt om concrete maatregelen voor alle kwetsbare weggebruikers, dus naast voetgangers en fietsers ook bestuurders van e-bikes, scooters, motorfietsen en van (elektrische) lichte voertuigen voor invaliden;
16. Onderkent dat de grote verkeersdichtheid en fijnmazige infrastructuur in urbane regio's een complex verkeersbeeld opleveren, dat bijzondere eisen stelt aan C-ITS systemen. Daarom zijn er in dergelijke regio's en steden in Europa proeven en projecten om C-ITS ook in dergelijke omgevingen tot een succes te maken;
17. Constateert dat het invoeren van C-ITS in urbane regio's en vooral in steden complex is en daardoor minder aantrekkelijk voor het ontwikkelen van businesscases;

18. Vraagt de Commissie om maatregelen om drempels voor invoering van C-ITS in urbane regio's en steden te verlagen;
19. Vraagt tevens om maatregelen om te zorgen dat systemen die daar worden ontwikkeld en getest, goed aansluiten op systemen voor verkeer en vervoer over langere afstanden, tussen landen en regio's;
20. Is van oordeel dat C-ITS, als bouwsteen voor geautomatiseerd vervoer, mobiliteit als service en deur tot deur vervoer, ook kan bijdragen aan sociale inclusie. Dat geldt voor de bereikbaarheid van banen en voor de mobiliteit van diegenen die moeilijk of niet van de huidige beschikbare vervoerssystemen gebruik kunnen maken, zoals ouderen en gehandicapten. Vooral in rurale regio's, waar ook het openbaar vervoer onder druk staat of al is verdwenen, kan C-ITS op den duur bijdragen aan verbetering van de vervoersmogelijkheden. Geautomatiseerd vervoer op maat kan in de dunner bevolkte regio's binnen bereik komen;
21. Constateert dat het ook voor dunner bevolkte, rurale regio's wellicht moeilijk is om businesscases te ontwikkelen, zonder de hulp van regionale en lokale overheden;
22. Vraagt de Commissie om daarom lokale en regionale overheden te stimuleren en te faciliteren om C-ITS ook door te voeren in perifere en ultraperifere, minder ontwikkelde en eilandregio's en in andere dunner bevolkte regio's;

DE WEG NAAR IMPLEMENTATIE VAN C-ITS IN 2019

Prioriteiten voor de implementatie van C-ITS diensten

23. Constateert dat de C-ITS strategie zich nog voornamelijk richt op tussenstadia op de middellange termijn richting automatisch transport;
24. Vraagt de Commissie om ook scenario's te ontwikkelen en maatregelen voor te bereiden voor de ontwikkeling op de langere termijn richting volledig automatisch transport, dat op termijn voor de grootste economische en maatschappelijke winst zal zorgen;
25. Vraagt om daarvoor ook na 2019 de benodigde fondsen beschikbaar te stellen;
26. Vraagt de Commissie om (naast de in de communicatie genoemde maatregelen die volledig op wegvervoer en op de vrij korte termijn zijn gericht) om maatregelen voor andere vervoersmodaliteiten, intermodaliteit en voor de bredere toepassing op langere termijn;
27. Vraagt de Commissie om een bredere en meer integrale langetermijnbenadering gericht op de concepten: 'mobiliteit als een service', 'deur tot deur transport' en op de positieve effecten daarvan op economische ontwikkeling, sociale inclusie, almede op 'emissiearm vervoer';
28. Vraagt de Commissie om aan te geven welke concrete stappen en maatregelen genomen moeten worden binnen verschillende scenario's;

29. Vraagt de Commissie om een communicatieprogramma te ontwikkelen voor het verkrijgen van publiek draagvlak;
30. Vraagt om steden en regio's en hun vertegenwoordigers, zoals het Europees Comité van de Regio's nauw en in ieder stadium nauw te betrekken bij de verdere ontwikkeling van Europees beleid voor C-ITS;

Interoperabiliteit op alle niveaus

31. Is van oordeel dat interoperabiliteit over verschillende transportmodaliteiten heen vraagt om aanvullende acties, zowel voor goederenvervoer als voor personenvervoer. Informatiestromen moeten op elkaar aan kunnen sluiten, maar dat vergt meer dan alleen afstemming van communicatiesystemen (5G e.d.), maar ook het kunnen koppelen van data van verschillende vervoersmodaliteiten. Daarbij krijgen zowel regionale overheden als particuliere exploitanten (voertuigfabrikanten, exploitanten van navigatiesystemen, verlener van mobiele diensten) beschikking over data. Laatstgenoemden moeten hun gegevens in geanonimiseerde vorm echter niet ter beschikking stellen van andere gebruikers, zoals de infrastructuurbeheerders. Voor een veilig en doeltreffend verkeersbeheer en voor het beheer van de infrastructuur zijn de beheerders daarvan, vaak lokale en regionale overheden, aangewezen op zo volledig en actueel mogelijke gegevens. Dit wezenlijke aspect, nl. de wederzijdse uitwisseling en beschikbaarheid van gegevens, dat tot nu toe uitsluitend geregeld is voor de overheid naar particulieren (Richtlijn 2003/98/EG over het hergebruik van overheidsinformatie), wordt niet besproken in de mededeling.
32. Vraagt, naast de in de mededeling genoemde maatregelen op het gebied van de communicatietechnologie, ook om maatregelen voor de organisatie van de informatieketens. Niet alleen de vraag hoe wordt gecommuniceerd, maar vooral ook wat is immers relevant;
33. Constateert dat sommige aspecten van de informatieketen uiteindelijk alleen maar op internationaal of Europees niveau geregeld kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de toegankelijkheid en beschikbaarheid van voertuiggegevens;
34. Wijst erop dat daarnaast echter vooral ook steun en medewerking van lokale en regionale overheden onontbeerlijk is voor de beschikbaarheid van informatie uit lokale en regionale verkeersmanagementsystemen;
35. Constateert dat interoperabiliteit niet alleen om maatregelen op ICT gebied vraagt, maar ook om aanpassingen in de fysieke infrastructuur;
36. Vraagt de Commissie om daarover tijdig informatie te geven aan lokale en regionale overheden. Investerings in lokale en regionale infrastructuur moeten zodanig plaatsvinden dat deze zullen voldoen aan de eisen van C-ITS. Voor de interoperabiliteit is meer uniformiteit daarbij een vereiste;

37. Constateert dat interoperabiliteit tussen verschillende vervoersmodaliteiten in Europa vraagt om meer aandacht vanuit de EU voor de betekenis voor C-ITS van intermodale vervoersknooppunten, zoals stations en terminals en dat deze vooral in urbane regio's en steden zijn gesitueerd;
38. Vraagt de Commissie om samen met (vertegenwoordigers van) lokale en regionale overheden knelpunten voor toepassing van C-ITS in intermodale vervoersknooppunten in beeld te brengen en maatregelen te ontwikkelen om deze weg te nemen;

Wettelijk kader

39. Onderschrijft dat voor het bereiken van een interoperabel systeem, regulering door de EU op het gebied van standaarden en wet- en regelgeving op het gebied van communicatiesystemen en technieken gewenst is;
40. Vraagt de Commissie om, gezien het belang van lokale en regionale overheden voor de ontwikkeling van C-ITS, bij het ontwikkelen van wettelijke kaders ook (vertegenwoordigers van) lokale en regionale overheden nauw te betrekken;
41. Is van oordeel dat, zowel voor de invoering van C-ITS, als om de uiteindelijke doelen van invoering van duurzaam geautomatiseerd vervoer, mobiliteit als service en deur tot deur vervoer te realiseren, naast regulerende echter vooral ook de volgende maatregelen op Europees niveau onontbeerlijk zijn:
 - coördineren: er is meer coördinatie nodig tussen de verschillende samenhangende Europese werkpakketten en tussen de EC en lokale en regionale overheden;
 - faciliteren van realiseren en experimenteren: de huidige ontwikkelingen richting C-ITS zijn sterk markt- en technologie gedreven, maar vragen wel om aanvullende activiteiten van overheden op alle niveaus voor het realiseren van C-ITS in verschillende verkeerssituaties en –modaliteiten;
 - onderzoeken: zoals van de noodzakelijke aanpassingen in de fysieke infrastructuur en het ontwikkelen van scenario's om, ondanks de grote onzekerheden, visies op langere termijn te ontwikkelen;
 - monitoren en evalueren: voor vervolgstappen na 2019 is het nodig nu al vast te stellen hoe de monitoring en evaluatie zullen plaatsvinden van de uitvoering van de maatregelen uit de eerste en de tweede golf; van de markt- en publieke acceptatie; van de technische ontwikkeling; van de stand van zaken in verschillende typen regio's (urbaan en ruraal), verschillende typen infrastructuur ((inter-)nationaal, regionaal en lokaal) en modaliteiten (weg, spoor en lucht) en binnen goederenvervoer en personenvervoer;
 - monitoring dient een permanente activiteit te worden om te kunnen vaststellen welk van de denkbare scenario's zich ontrolt;
 - communiceren: zowel naar lokale en regionale overheden om interoperabiliteit tussen regio's te bereiken, als (met hulp van hen) naar het algemene publiek, is specifieke communicatie en feedback nodig om draagvlak te verwerven;

Internationale samenwerking

42. Constateert dat de Commissie in de communicatie terecht aandacht heeft voor internationale samenwerking tussen landen, maar dat veel activiteiten plaats (moeten) vinden op lokaal en regionaal niveau om C-ITS mogelijk te maken. Besluitvorming is dus nodig op verschillende niveaus door verschillende overheden. Deze moet goed op elkaar zijn afgestemd en dat vergt voortdurend goede communicatie tussen de Europese Commissie en lokale en regionale overheden;
43. Dringt aan op maatregelen voor een afdoende bescherming van persoonsgegevens en de privacy van de gebruikers, die van doorslaggevend belang is voor een succesvolle invoering van coöperatieve, communicerende en automatische voertuigen;
44. Vraagt de Commissie daarom om internationale samenwerking tussen lokale en regionale overheden in verschillende landen te stimuleren om lokale en regionale projecten, testen en experimenten zoveel mogelijk met elkaar te verbinden en kennis te delen;
45. Vraagt om daarvoor (bijvoorbeeld naar analogie van de Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking, waarin bedrijfsleven en actief deelnemende lokale en regionale overheden, gesteund door de Europese Commissie met elkaar samenwerken) , een specifieke aanpak te ontwikkelen en te presenteren.

Brussel, 10 oktober 2017

De voorzitter
van het
Europees Comité van de Regio's

Karl-Heinz Lambertz

De secretaris-generaal
van het Europees Comité van de Regio's

Jiří Buriánek

II. PROCEDURE

Titel	Een Europese strategie betreffende ITS
Referentie(s)	Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Europese strategie betreffende IVS, op weg naar de introductie van coöperatieve, communicerende en geautomatiseerde voertuigen - COM(2016) 766 final
Rechtsgrond	art. 307, lid 4, VWEU
Procedurele grondslag	Artikel 41 b) i) van het reglement van orde
Raadpleging door de Raad/het EP/ Brief van de Commissie	30 november 2016
Besluit van de voorzitter/het bureau	13 december 2016
Bevoegde commissie	Territoriale Samenhang en EU-begroting (COTER)
Rapporteur	Bouke ARENDS (NL/PSE) Wethouder van de gemeente Emmen
Analyse	16 mei 2017
Behandeling door de commissie	28/06/2017
Goedkeuring door de commissie	28/06/2017
Stemuitslag in de commissie (meerderheid, algemene stemmen)	Met meerderheid van stemmen goedgekeurd
Goedkeuring door de voltallige vergadering	10/10/2017
Eerdere adviezen van het Comité	Advies over het pakket Stedelijke mobiliteit, COR-2014-00090 ¹ Advies over Multimodale reisplanning- en informatiediensten (CdR 2014/04895), COR-2014-04895 ² Advies over de toepassing van het witboek Vervoer van 2011, COR-2015-01426 ³ Advies over Een Europese strategie voor emissiearme mobiliteit, COR-2017-00018
Raadpleging Subsidiariteitstoezicht	netwerk niet van toepassing

¹ [PB C 271, 19.8.2014, blz. 18](#)

² [PB C 19 van 25.1.2015, blz. 36.](#)

³ [PB C 195 van 12.6.2015, blz. 10.](#)